

BẢN TIN NGÀY NGHIÊN CỨU BIỂN ĐÔNG

(Cập nhật 18/05/2020)

Tình hình nổi bật

Trang SCMP ngày 15/5 đưa tin tàu chiến USS Rafael Peralta hiện diện gần khu vực Trung Quốc tập trận ở Biển Hoàng Hải. Dữ liệu định vị hàng hải cho thấy con tàu di chuyển trên biển Hoàng Hải, cách bờ biển phía Đông Trung Quốc khoảng 214 km. Chiến hạm Mỹ xuất hiện chỉ một ngày sau khi hải quân Trung Quốc bắt đầu cuộc diễn tập kéo dài 11 tuần với sự góp mặt của hai tàu sân bay.

Trang The Drive ngày 15/5 đưa tin máy bay săn ngầm P-8A Poseidon của Mỹ do thám căn cứ hải quân Du Lâm ở đảo Hải Nam. Chiếc P-8A số hiệu 169010, sở hữu hệ thống radar tiên tiến AN/APS-154, bay cách bờ biển đảo Hải Nam hơn 48 km. Hoạt động này có thể nhằm thu thập thông tin về đội tàu ngầm lớp Tấn chạy năng lượng hạt nhân của hải quân Trung Quốc.

Dominic Barton, Đại sứ Canada tại Trung Quốc ngày 13/05 phát biểu hành động của Trung Quốc đang gây hại cho quyền lực mềm toàn cầu của Trung Quốc, giảm đi sức ảnh hưởng và khả năng thuyết phục các nước của Trung Quốc; Canada có lập trường cứng rắn hơn đối với Trung Quốc (quan ngại Trung Quốc đơn phương hành động tại Biển Đông); tự do hàng hải ở Biển Đông là rất cần thiết với Canada và Canada nên chia sẻ với các nước ASEAN về điều này.

Đại sứ Mỹ tại Úc Arthur Culvahouse ngày 12/5 kêu gọi đẩy lùi yêu sách của Trung Quốc về Biển Đông; chỉ trích Trung Quốc đẩy mạnh các hoạt động bất ổn trên Biển Đông giữa lúc các nước tập trung đối phó với Covid-19; nhận xét không phải Mỹ mà là sự hăm dọa và quân sự hóa hung hăng của Trung Quốc làm thay đổi thực trạng hàng hải ở đây; khuyến khích Úc và các nước công khai đẩy lùi những hành động áp đặt chủ quyền phi pháp và bành trướng của Trung Quốc, bảo vệ những nguyên tắc phổ quát làm nền tảng cho an ninh và thịnh vượng tại khu vực.

BTQP Nhật và BTQP Philippines ngày 12/05 trao đổi tình hình Biển Đông và Biển Hoa Đông, phản đối mạnh mẽ những hành vi gây leo thang căng thẳng và đơn phương thay đổi nguyên trạng bằng cưỡng ép; nhất trí về tầm quan trọng của trật tự trên biển tự do, rộng mở và tuân thủ luật lệ. Ngày 07/05, BTQP Nhật và Úc cũng nêu tương tự.

Góc nhìn Quốc tế

+ Đông Nam Á:

Nguyễn Bá Sơn, chủ tịch Hội Luật Quốc tế Việt Nam ngày 17/5 trả lời phỏng vấn cho báo Tuổi trẻ cho hay Công hàm 22/HC-2020 thể hiện sự nhất quán về quan điểm của Việt Nam giữa vấn đề chủ quyền và vấn đề vùng biển phù hợp luật pháp quốc tế. Việt Nam không đòi chủ quyền đối với bãi ngầm và khẳng định rằng bãi ngầm không phải là đối tượng thụ đắc lãnh thổ và không có vùng biển riêng; Việt Nam coi quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa không có đường cơ sở bao quanh và vùng biển của hai quần đảo này phải xác định trên cơ sở từng cấu trúc luôn nổi thuộc hai quần đảo theo quy định tại Điều 121(3), Công ước Liên hợp quốc về Luật Biển 1982.

+ Châu Âu - Mỹ:

Blake Herzinger, tờ War on the Rocks, Mỹ ngày 18/5 đánh giá cao việc Mỹ tăng cường duy hiện diện thường xuyên và công khai sự duy trì này ở Biển Đông; cho rằng Mỹ cần truyền đi nhiều hơn và rõ ràng hơn tín hiệu hợp tác với các nước trong cuộc để vừa có thể trấn an các nước đối tác, vừa nhận được sự giúp đỡ của các nước này trong việc đối phó với Trung Quốc, thay vì tiến hành một mình.

Chuyên gia Greg Poling, AMTI, Mỹ ngày 16/5 nhận định HD8 rõ ràng nhắm vào thềm lục địa của Malaysia, đôi lúc đi vào vùng khai thác chung và vùng biển của Brunei nhưng không nhiều lắm. Hơn nữa, HD8 cũng không đi đến gần giới hạn của đường chín đoạn.

Học giả Mark Valencia, Viện Nghiên cứu Nam Hải ngày 17/05 giải thích việc Mỹ tăng hoạt động quân sự tại Biển Đông: (i) Mỹ-Trung gia tăng cạnh tranh chiến lược trên diện rộng và các động thái của Mỹ ở Biển Đông là một phần của việc quan hệ hai nước đang trên đà xuống cấp; (ii) Trung Quốc đã phớt lờ việc Mỹ yêu cầu nước này dừng các hoạt động hung hăng tại khu vực; (iii) các biện pháp ngoại giao không thể giải quyết các tranh chấp tại Biển Đông, Mỹ cần thể hiện cam kết của mình; (iv) Mỹ hành động nhằm duy trì trật tự quốc tế tại Biển Đông; (v) Mỹ phô trương lực lượng để răn đe Trung Quốc trong bối cảnh Bắc Kinh tìm cách tăng cường quân sự để đe dọa Đài Loan; (vi) Mỹ lo ngại Trung Quốc lợi dụng tình hình Covid-19 để hăm dọa láng giềng; (vii) CQ Trump muốn tỏ ra "cứng rắn với Trung Quốc" trước thềm bầu cử.

Chuyên gia Greg Poling, AMTI, Mỹ ngày 15/5 tại buổi trao đổi trực tuyến "Đi qua vùng biển tranh chấp" nhận định trong 10 năm tới, chiến tranh sẽ không xảy ra ở Biển Đông. Tuy nhiên, nếu các nước không hành động ngay, Biển Đông sẽ sớm cạn kiệt nguồn cá và bị tàn phá nghiêm trọng do nạn đánh bắt trái phép, quá đà và các hoạt động gây hủy hoại môi trường biển.

Tom Rogan, phóng viên The Washington Examiner ngày 15/5 bình luận nếu Trung Quốc thiết lập ADIZ ở Biển Đông, các quốc gia cần phớt lờ và không tuân thủ, kêu gọi các hãng hàng không cũng thực hiện điều này. Theo đó, ADIZ sẽ không thể tồn tại trên thực tế; cho rằng Mỹ cần dẫn đầu nỗ lực chung của quốc tế; sự quyết tâm hành động như vậy sẽ có tác động chỉ trích lớn với Bắc Kinh, và cho Tập Cận Bình thấy rằng thế giới sẽ không lùi bước trước các quy định do Trung Quốc đặt ra.

Báo RFA ngày 15/5 nhận định lính thủy đánh bộ Trung Quốc thực hiện tập trận tại Hoàng Sa (ngày 5/5) không nhằm mục tiêu chống cướp biển đơn thuần (cướp biển hiện chủ yếu phổ biến ở Eo Biển Malacca và Biển Sulu). Hầu hết các nỗ lực chống cướp biển của Trung Quốc đều tại Vịnh Aden, Đông Phi, thay vì tại Đông Nam Á. TQ có lẽ nhằm chuyển thông điệp cứng rắn tới láng giềng. Lực lượng lính thủy đánh bộ Trung Quốc dự kiến sẽ có hoạt động tập trận quân sự tại Biển Đông vào tháng 8.

Micheal Pillsbury, chuyên gia người Mỹ về Trung Quốc, ngày 12/5 nói rằng chính Phó Tổng thống Joe Biden trong nhiệm kỳ Tổng thống Obama đã ngăn cản Hải quân Mỹ tiến hành tuần tra thách thức các yêu sách lãnh thổ của Trung Quốc. Ông cũng nhận định thêm rằng Joe Biden luôn coi nhẹ Trung Quốc và không nhận thức được những mối đe dọa quân sự đến từ Trung Quốc.

Biên tập: Tài Kiên

@Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao

"Bản tin ngày Nghiên cứu Biển Đông" được soạn thảo từ các tài liệu công khai nhằm tổng hợp thông tin tin giúp bạn đọc. Các thông tin trong Bản tin không phản ánh quan điểm của Viện Biển Đông. Ban biên tập không chịu trách nhiệm đối với sự thay đổi về nội dung của tin gốc cũng như đường dẫn kèm theo đến các tin gốc.

Mọi ý kiến góp ý xin gửi về Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao, 69 Chùa Láng, Đống Đa, Hà Nội; email: scsi@dav.edu.vn.